

Lynne Neagle AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Jane Hutt AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y
Trefnydd a'r Prif Chwip

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref JH/PO/358/24

Jenny Rathbone MS
Chair, Equality and Social Justice Committee

29 Tachwedd 2024

Annwyl Jenny,

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 11 Tachwedd, mewn perthynas â phenderfyniad Cymwysterau Cymru i atal datblygu TGAU Iaith Arwyddion Prydain (BSL) yng Nghymru am y tro.

Mae'n bwysig egluro bod Cymwysterau Cymru yn gorff statudol annibynnol, a sefydlwyd fel rheoleiddiwr drwy ddeddfwriaeth yn Neddf Cymwysterau Cymru 2015, ac y caiff ei gyfeiriad strategol ei bennu a'i weithgareddau eu goruchwyllo gan fwrdd a benodir yn gyhoeddus. Mae gan Cymwysterau Cymru bwerau ychwanegol i gomisiynu cymwysterau newydd ac i gyfyngu ar yr ystod o gymwysterau a gynigir. Mae Cymwysterau Cymru felly wedi arwain rhaglen *Cymwys ar gyfer y Dyfodol* i ddiwygio cymwysterau 14-16. Cyfrifoldeb Cymwysterau Cymru, sy'n gwneud penderfyniadau drwy ei fwrdd, yw penderfynu a ddylid cyflwyno unrhyw gymwysterau newydd a phryd. Nid yw'r penderfyniadau hyn yn cael eu gwneud gan Llywodraeth Cymru na Gweinidogion.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i fod yn ymrwymedig i gefnogi BSL ac i hybu'r defnydd o'r iaith yng Nghymru, gwybodaeth amdani ac arbenigedd ynddi. Ein bwriad yw cynllunio a datblygu polisi sy'n sicrhau'r effaith gadarnhaol fwyaf ar gyfer cymuned arwyddo BSL Cymru, gan wneud darpariaethau i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o BSL a'i ffurfiau cyffyrddol, a chael gwared ar y rhwystrau iaith presennol. Credwn y gallwn gael effaith fwy a chyflymach drwy gydweithredu a bod yn gynhwysol, ac rwyf am ddiolch i Gymdeithas Genedlaethol Plant Byddar Cymru a Signature am ymgysylltu â swyddogion wrth iddynt barhau i helpu i lywio datblygiadau polisi.

Mae Cymru yn teimlo'n falch - yn gywir felly - o'r ffaith mai hi yw'r wlad gyntaf yn y DU i gynnwys BSL yn ei chwricwlwm ochr yn ochr â Chymraeg, Saesneg ac ieithoedd eraill. Rydym wedi gweithio gydag ymarferwyr BSL ac arbenigwyr eraill, gan gynnwys aelodau o'r gymuned fyddar, i ddatblygu canllawiau ar gynllunio cwricwlwm sy'n cynnig dilyniant mewn BSL ar gyfer arwyddwyr, yn ogystal â chanllawiau i ysgolion sy'n dewis cyflwyno BSL fel ail neu drydedd iaith, neu iaith ddilynol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Lynne.Neagle@llyw.cymru
Correspondence.Lynne.Neagle@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn y cyd-destun hwn, aeth Cymwysterau Cymru ati i ddatblygu BSL TGAU Gwneud-i-Gymru mewn ffordd wahanol o gymharu â'r pynciau TGAU eraill a fydd yn ffurfio'r gyfres newydd o Gymwysterau Cenedlaethol 14-16, gan ganiatáu mwy o amser i ymgysylltu'n effeithiol â rhanddeiliaid allweddol. Drwy'r gwaith ymchwil a'r ymgysylltu hwn, penderfynwyd y dylai'r TGAU dargedu'r rhai sy'n dysgu BSL am y tro cyntaf. Er na fyddai'r penderfyniad hwn wedi atal dysgwyr byddar sy'n cyfathrebu'n bennaf drwy BSL rhag gwneud y cwrs TGAU (fel sy'n wir ar gyfer dysgwyr sy'n gwneud cwrs TGAU iaith dramor fodern yn eu mamiaith), nid nhw oedd y garfan darged. Mae penderfyniad tebyg i gynllunio'r cymhwyster ar gyfer dysgwyr sy'n dysgu BSL am y tro cyntaf wedi'i wneud yn Lloegr ar gyfer y TGAU sy'n cael ei ddatblygu yno.

Rydym yn gwybod bod y penderfyniad i atal datblygu TGAU BSL am y tro yn un anodd i Fwrdd Cymwysterau Cymru. Fodd bynnag, mae Cymwysterau Cymru wedi nodi'n glir y bydd y polisi a gadarnhawyd yn ddiweddar ar ddynodi cymwysterau y tu allan i gyfres Cymwysterau Cenedlaethol 14-16 yn parhau er mwyn caniatáu i'r ystod bresennol o gymwysterau sydd ar gael i blant byddar a gynigir gan gorff dyfarnu Signature aros fel y mae, gan gynnwys y cymwysterau hynny sy'n debyg i'r TGAU. Ar gyfartaledd, mae 19 o ddysgwyr y flwyddyn wedi sefyll y cymwysterau hyn yng Nghymru dros bob un o'r chwe blynedd diwethaf.

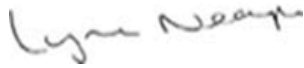
Bydd Cymwysterau Cymru hefyd yn parhau i ddatblygu unedau BSL fel rhan o gymhwyster newydd y Gyfres Sgiliau, sydd wedi'u hanelu at ddysgwyr sy'n dysgu BSL am y tro cyntaf ac a fydd ar gael o 2027. Drwy'r cymhwyster newydd hwn, bydd dysgwyr yn cael cyfle i ddatblygu eu sgiliau cyfathrebu BSL ymarferol er mwyn rhwngweithio'n gymdeithasol mewn lleoliadau bob dydd. Bydd yr unedau BSL (o lefel mynediad i lefel 2) yn cynnig ffordd ddiddorol i ddysgwyr arddangos eu sgiliau BSL. Bydd yr unedau yn fwy hylaw i ysgolion na TGAU llawn ac yn addas ar gyfer addysgu peripatetig, gan wneud defnydd da o'r gweithlu athrawon presennol.

Bydd y dull hwn yn caniatáu i Cymwysterau Cymru fonitro'r nifer sy'n manteisio ar yr unedau hyn a, dros amser, ystyried a ddylid ehangu'r cynnig cymwysterau 14-16 ymhellach, a allai gynnwys TGAU BSL Gwneud-i-Gymru. Cyn hynny, bydd Cymwysterau Cymru yn gallu cynnig y TGAU BSL sy'n cael ei ddatblygu yn Lloegr ar hyn o bryd gan Ofqual i ysgolion a dysgwyr Cymru, fel bod TGAU BSL ar gael i ddysgwyr Cymru a Lloegr ar yr un pryd.

Fodd bynnag, rydym yn deall y siom ynghylch y penderfyniad i atal datblygiad TGAU BSL Gwneud-i-Gymru am y tro. Yn ystod y broses ddatblygu pan fu Cymwysterau Cymru yn gweithio gyda rhanddeiliaid, gan gynnwys Cymdeithas Pobl Fyddar Prydain, Cyngor Cymru i Bobl Fyddar, academyddion astudiaethau iaith arwyddion a byddardod, cynrychiolwyr ymarferwyr, a darparwyr hyfforddiant ymwybyddiaeth o fyddardod a chymorth BSL yng Nghymru, nodwyd nifer o gymhlethdodau a heriau cyflawni yr oedd angen mynd i'r afael â nhw er mwyn gwneud y cymhwyster newydd yn llwyddiant. Soniwyd am ddiffyg storfa ar-lein swyddogol neu 'eiriadur' ar gyfer BSL yng Nghymru; diffyg gweithlu addysgu cymwysedig ar gyfer BSL; a'r risg a nodwyd drwy eu hymgysylltiad parhaus â'r sector na fyddai mwy nag ychydig o ysgolion, os o gwbl, yn cynnig y TGAU BSL newydd i ddechrau, a fyddai'n ei wneud yn anymarferol yn dechnegol ac yn economaidd. Barnwyd bod yr heriau hyn yn creu risgiau sylweddol i gyflwyno'r cymhwyster arfaethedig yn llwyddiannus, ac nad oedd Llywodraeth Cymru yn gallu rhoi sicrwydd digonol yn eu herbyn ar sail ei chapasiti a'i hadnoddau presennol.

O fis Medi 2027, bydd ystod ehangach a gwell o gymwysterau BSL 14-16 ar gael i ddysgwyr sy'n clywed a dysgwyr byddar, gan gefnogi BSL o fewn Cwricwlwm i Gymru a helpu i wneud addysg yng Nghymru yn fwy cynhwysol. Mae gan y cymwysterau newydd hyn y potensial i sbarduno diddordeb ymhlith dysgwyr a'u hannog i ddilyn y cyrsiau, meithrin ac arddangos y galw ymhlith ysgolion am gymwysterau BSL, a helpu i gynyddu'r defnydd a'r ddealltwriaeth o BSL yng Nghymru.

Yn gywir

Lynne Neagle AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Jane Hutt AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y Trefnydd a'r Prif Chwip
Cabinet Secretary for Social Justice, Trefnydd and Chief Whip